

דיני ממונות בשלשה פרק ראשון סנהדרין

רבי יוסי אומר לעולם אינו נהרג עד שיהיו פי שני עדיו מחרין בו. וא"ת והא מן בבלו הן הגולין (מסות דף ע:). רבי יוסי אומר השנה נהרג מפני שהוא כמועד ומותרת בפרק קמא דמכות (דף ט:). פריך לה ומשני דההוא היינו (ב) כרבי יוסי בר יהודה:

בפלוגתא דבן זכאי. מימה דמשמע דקאי ארביי דלמר דכ"ע חוששין לנוו לרבי מאיר יאה נמי ככ"ג אע"ג דליאכחיש

בזדיקות דהא חיישין שמא יבואו עדים אחרים שזינתה בין לפ"ה בין לפר"ת וי"ל דמיידי כגון דלמרי הך קהדי לא היה שם עד אחר וטעמא דרבנן בעשרים ושלשה (לפר"ת דליירי כשהכחישו עדי האב הכחשה גמורה אע"ג דליכא למיתש לכהדי אחרני מ"מ איכא למיתש שמא אית את עדי האב (ג) כגון דלא הוכחו ויטריך נמי כ"ג א' נמי איירי דיש לבעל שני כמי עדים המכחשים זו את זו בזדיקות דמו ליכא למיתש לר' מאיר לעדים אחרים דלפילו יבאו יהיו מוכתשים מאלו בזדיקות ולרבנן איכא למיתש לעדים אחרים דהכחשה בזדיקות לאו כלום (א) אי נמי דעדי האב היומו לעדי הבעל דלכולי עלמא ליכא למיתש לאחריני וטעמא דרבנן דכ"ג משום כבוד ראשונים אפילו היומו קודם גמר דין כל שכן לאחר גמר דין דלמי טפי שפיר

דהי כ"ג א' ולרבי מאיר לא שייך כבוד ראשונים דלא היה כאן מיוד מימה דהוכחו בזדיקות: **ע"י האב נהרגין ומשלימין במון.** תימה דלמאי נהרגין דמנא אמרי לא לחייב עדי הבעל צאנו אלף לחייב הבעל ממון קאמינא כיון שלא התרו בהן דעדים וממון לא בעו התראה והכ"ג אמרינן לקמן בפרק היו זודקין (דף מא:). למאן דלמר חכר א"י התראה עדי נערה המאוסה אין נהרגין מתוך שיכולין לומר לאוסרה על בעלה צאנו וי"ל דהכא שאני כיון שידעו דבזאים להרוג את האשה יודעים שיהרגו אותן אם יחמו דאי אפשר להיות זה צאל זה אצל התם לא ידעי שהיתה חבירה אי נמי לא ידעי דחכר א"י התראה והא דפריך התם אלף אשה חבירה דקיימא לן (כ"ג) יוסי בר יהודה דמיקטלה היכי משכחת לה הוה מני לשנויי כגון דידיעי שהיא חבירה ודעי שחכר א"י התראה: **במון** ז"ה גפשות ז"ה. הא דמקשה בפרק כ"ד הרגל (ב"ק דף כ:). ד"ה גנדן דפטור התם אפילו בגדי דחד ועבדא דחד מפורש במקום אחר: **לרצונו** רשע הוא. ואע"ג דרבא בעי רשע דחמס בפרק זה בורר (לקמן דף סו.) האי כמו רשע דחמס הוא דומיא דלכולי נבילות למיאכון כיון שעובר להנאחו על דעת קונו כמו כן היה עושה בשביל הנאת ממון ומעיד שקר והא דלמר התם (דף סו:) החשוד על העריות כשר לעדות פירש בקונטרס (ל) לאו דליכא קהדי שזא על הערה אלף שהוא גם בעריות ומתייחד עמהן והא

דא"כ מה יעשו שני אחין ואחד. כשר עמהם: **שראו באחד שהרג את הנפש.** ופלוגתא דר' מאיר ורבנן נמי כגון שנמלא אחד מן השלשה קרוב או פסול ורואה ושתק ולא התרה ר' מאיר סבר לה כר' יוסי דלמר דבידי נפשות לא שגא התרה ולא שגא דמתן בעלה ורבנן סברי כרבי דליכא דעדות מתקיים

מה יעשו שני אחים ואחד שראו באחד שהרג את הנפש ואיבעית אימא כגון שהתרו בה אחרים ולא התרו בה עדים וקמפילגי בפלוגתא דרבי יוסי ורבנן (ד) דתנן רבי יוסי אומר לעולם אינו נהרג עד שיהיו פי שני עדיו מחרין בו שנאמר ועל פי שנים עדים ואיבעית אימא כגון דאיחכחושי בפלוגתא דבן זכאי ורבנן דתנן מעשה וברק (ב) בן זכאי בעוקצי תאנים אמר רב יוסף הביא הבעל לעדי הבעל עדי הבעל נהרגין ואין משלמין ממון חזר והביא הבעל עדים והזימום לעדי האב עדי האב נהרגין ומשלמין (ב) [במון] ממון לזה ונפשות לזה (א) ואמר רב יוסף ב' פלוני רבעו לאונסו הוא ואחר מצטרפין להרגו לרצונו רשע הוא והתורה אמרה (א) אל תשת רשע עד רבא אמר (א) אדם קרוב אצל עצמו ואין אדם משים עצמו רשע אמר רבא פלוני

מימה לזה לאשה ומשלמין לזה לאב לאו עליהו רמו לשלמי אלף על הבעל שהרי על ידן הבעל צא לשלם לאב דכל זמן שלא הביא הבעל עדים שזינתה תחתיו אינו מתחייב לשלם מאה סלע על ידי עצמו כדאמרינן בכתובות (דף מו.) דלא קרינא ציה ואם אמת היה וגו' (דברים כג) דבאלו עדים לא מיקטלה הלך איהו נמי לא מתיחייב אלף אם כן הביא עדים שזינתה והזימום: **והזימום לעדי האב.** היאך אחס מוזימים את אלו לומר שעמכם היו במקום פלוני והלא אחס עמנו הייתם במקום פלוני: **עדי האב נהרגין.** שרנו להרוג עדי הבעל: **ומשלמין ממון.** מאה כסף לבעל שצאו לחייבו כשהזימו את עדיו: **ממון לזה.** לבעל: **ונפשות לזה.** ונהרגין בשביל העדים דקסבר רב יוסף כי פטר רחמנא מתחייב בנפשו מן התשלומין היכא דמיתה וממון משום חד קאחו עליה: **פלוני רבעו.** במשכב זכור: **לאונסו.** על כרחו: **הוא ואחר.** הרבצע הזה כשר להעיד עליו ואם יש אחר עמו נהרג הרובע על פיהם: **כל תשע רשע עד.** דכתיב (שמות כג) אל תשת ידך וגו': **רבא אמר.** אין רשע נפסל לעדות בהדלחט פיו דלדעם קרוב אלף עלמנו הלכך אין אדם יכול לשום עצמו רשע כלומר על עדות עצמו אינו נעשה רשע שהרי תורה פסלה קרוב לעדות ונהרג הרובע דפלגין דיבורא ומתימנין ליה לגבי חבירה ולא מתימנין ליה לגבי דידיה לפסול לעדות: פלוני

דקאמר ארבעים בכתפיה וכשר היינו משום דמלקין על ייחוד לא נמי התם כשר משום דליירו מוקפו כ"כ ואע"ג אצל ארבעים אין יצרו מוקפו וכשר לעדות אחרת ולא ארבעים דחשוד על הדבר לא לנו ולא מעידו והא דפריך בפ"ק דמכות (דף ו.) ושם נרבע יציל אין לפרש יציל לפי שהוא פסול מחמת שזינתה הרובע שרבעו לאונסו שכן היה נראה לפרש דומיא דהרוג יציל דהכ"ג מוכח ללאונסו כשר ואין שונא כמו הרוג ועוד דהרוג גופיה מנינא לפרש דלא מיפסל מחמת שזינתה אלף מחמת שהיא טריפה ואינו ראוי להעיד ונראה לפרש דהתם מנרבע לרצונו פריך ואע"ג דלרבא כשר התם איירי שיש עדים שרבעו לרצונו דלא אינו ראוי להעיד והוי נמלא עד אחד מהן פסול ועדותן בטלה וק"ק כיון דנרבעו לרצונו איירי בחנם נקטו לנכסף הורג ורובע יציל פירוש יצילו על עצמם דמנרבע לרצונו דמייירי ציה הוי מני למיפריך אכתי שילי את עצמו וי"מ דמהרוג ונרבע כשהם קרובים פריך דילי וכו"מ ה"ג הא כתיב ציה (שמות כח) מכה אציו ואמנו וגו' אף על פי שהוא קרוב ונרבע נמי כתיב ערות אבין ואיכא למאן דלריש לקמן (דף נד.) ערות אבין ממש:

ואין אדם משים עצמו רשע. הקשה ר"י בר' מרדכי מדקאמר בפ"ג דכתובות (דף יח.) ושם העדים שאמרו כתב ידינו הוא זה אצל אנוסים היינו קטנים היינו פסולי עדות היינו נאמנים רמי בר חמנא בגמרא לא שנו אלף שאמרו אנוסים היינו מחמת נפשות אצל אנוסים מחמת ממון אין נאמנים מ"ט אין אדם משים עצמו רשע ורבא הוא דמסיק התם הכי והשתא אמאי לא פלגין דיבורא ומהימניה במאי דקאמרי שהיו אנוסין אצל לא מחמת ממון ונראה דהא דכתובות אמאי כמאן דלמר גיש נוחלין (ב"ב דף קלד.) ושם דלא פלגין דיבורא בחד גופא פי' בחד גופא כמו גירשתי את אשתי דלא פלגין דיבורא בחד גופא ומהימניה להבא וכן אנוסין היינו מחמת ממון שעל עצמו הוא מעיד כן דאי מהימניה ליה שהוא אנוס ניהמניה שהוא מחמת ממון נאנס וכן פלוני רבעו לרצונו אין לפרש דלא מהימין במאי דקאמר לרצונו אלף פלגין דיבורא לומר שרבעו לאונסו דא"כ הוה פלגין דיבורא בחד גופא ובמקלח מהימין אהאי גופא ובמקלח לא מהימין אלף פלגין דיבורא לומר שרבעו אצל לא שרבעו וכן מוכח מפלוני רבע שורי דאי הוה אמרי' אדם קרוב אצל ממונו ה"א דמהימין לומר שרבע שור אחר אצל לא שורו דבשורו אין שייך לחלק בין אונס לרצון וכן מוכח ההוא דהוה בורר (לקמן דף סה.) דחד אמר לרבי אוחפן ברביהא דמהימין שהלכו ברביית אצל לא לדידיה ומעד אצל לא לדידיה ומעד אצל לא לדידיה דכתובות (דף יח.) ושם פלגין דמהימנין להו במאי דלמרי כתב ידינו הוא זה היינו אפי' צלל טעמא דפלגין ועוד יש לומר דהתם בכתובות כיון דקיום שטרות דרבנן דעדים שמתומין על השטר נעשה כמי שחקקה עדותן כצ"ל לא פלגין דיבורא לומר שאנוסין היו מחמת נפשות ואע"ג דאשכחן (גיטין דף ס:) פלגין דיבורא גבי עבד שהביא גיטו וכתיב בו עמך ונכסי קניין לך דלמר רבא עצמו קנה ונכסיו לא קנה לא דמי דהתם כך הוא נוהג בכל שטרות דלמלא דבגא אשה ובגט שחרור הימנוהו רבנן על ידי צפני נכתב ובפני נחתם ובשאר שטרות האכריכו קיום:

(א) מכות ו' ט' לקמן ת. (ב) מ"א. (ג) ריש"ל (ד) יבמות כה. (ה) לקמן ר. כה. מכות יח: (ו) יבמות כה: (ז) מפי ר"ח. (ח) ריש"ל (י) ריש"ל ארבעה דר'. (יא) נפשו טוספות שם ד"ה החשוד. (יב) ריש"ל: (יג) דהכלל.

תורה אור השלם

1. על פי שנים עדים או שלשה עדים יזמת הפת לא יזמת על פי עד אחד: (דברים יז ו יב)

2. לא תשא שמע שוא אל תשת ידך עם רשע לדיח עד חקם: שמות כג א

הגהות הב"ח

(א) תוספות ד"ה ר' יוסי וכו' היינו ר' יוסף כ"ל ואח"כ מתקן: (ב) ר"ח בפלוגתא וכו' שמה שם דלא עדי האב והוי כמו דלא דהכחישו: (ג) ילעריך: (ד) אמר' לאו כלום הוא אי נמי:

מובא רש"י

בעוקצי תאנים. שפיר מעידים עליו שהרגו תחת מאנה ידקן כן עולי מאנה וז עוקציה גפין או דקין. עוקץ. וכן הפירוש מקום היצודו לאלף (לקמן ט.) מת מצטרפין להרגו. את הרובע (יבמות כה.) ואין אדם משים עצמו רשע. אין אדם משים את עצמו רשע אלף עלמנו ליעשות רשע. והא דקדיל הדולח פיו כמלה עדים זמי. הוי מילי למחומה אצל לקפא ולעונש מלקות וילפסל לא שם (כה) דהא אין קרוב מעיד לא לטות ולא לחובבה ואדם קרוב אלף עלמנו (לקמן כה.)

דיני ממונות בשלשה פרק ראשון סנהדרין

י

עין משפט נר מצוה

עו א מיי פייז מהלי
עמות הלכה ב:
עו ב ג מיי שם פייז
הלכה י:
עו ד מיי שם פייז הלכה
ב:
עו ה מיי פייז שם הלכה
ב:
עו ו מיי שם הלכה ב:
עו ז מיי פייז מהלכות
המשפט הלכה א
והלכה ב סמך לאון קאטע:
עו ח מיי שם פייז הלכה
ב סמך שם:

תורה אור השלם

1. בי תיקה ריב פון אגשיש וגשאל אל המשפט והעדות והצדק והרשיעו את הרשע: דברים כה א
2. תעשייה לו פאשר זמן לעשות לאחיו ובצדקה דרע מתקנה: דברים יט ט
3. תיקה אם בן הבית הרשע והפולו השפט והדודו לפניו כדי רשעו במספר: דברים כה ב
4. לא תרצה לא נתאף לא תנבא לא תענה בראי עין שקר: שמות כ ג
5. ולא תקחו כפר לקנש רצח אשר הוא רשע למות כי מות יומת: במדבר לה א
6. ארבעים יבנה לא יסוף פן יסוף להכותו על אלה מכה רבה ונקלה אידוך לעניו: דברים כה ג

רבינו חננאל

פלוני בא על אשתו והוא ואחר מצטרפין להורגו לבעל לבני אשתו קרוב הוא ועד ארבע פלוני בא על נערה מאורסה והחזמו נהרגין שהעידו שקר כי בא על נערה מאורסה. ואין משלמין ממות שלא העידו על נערה ידועה. אבל אם העידו על בתו של פלוני שבעלה באותם והחזמו נהרגין על הבעל ומשלמין ממון לנערה כי בעדותן שבעלה היו מפידין כותבת בתולה כפילה. וקילי בכליהו כותביה דרבא וכן הדין בעדים המעידין כי פלוני רבע שור כו. ואם העיד כי פלוני רבע שור הוא ואחר מצטרפין להורגו לרובע ולסקול השור ואסקנא שפשא רבא אדם קרוב אצל עצמו ואין אדם קרוב אצל ממונו: מכות ב' ושפוטו ונשאו אל המשפט ועד אחד הרי כאן ב' אין ב"ד שקול מוסיפין עליהן עוד אחד הרי כאן ג'. **א"ל** רשע אמר פירוש כתיב הא במלקות והיא אם בן הבית הרשע ונר

אע"ג דמתני' היא כזה בזכר (דף ס:) דבעל כחשו לענין עדות כ"ד הכא דמתמם מנו דמתנין להורגו מהימן להורגו: **משום** דהוי דאז שאין בו מעשה. והיה שניתן לאזהרת מיתת ב"ד ופס"ה גלי לן והיה אם בן הכות הרשע דלקי ובלבד שלא יוכל לבא ליד חיוב מיתה אבל אם אפשר לו לבא ליד חיוב מיתה לא לקי כדלמך במרובה (בבא קמא דף עז: ושם) מסמייס דרבי אלעזר דלמך הוכחשו בנפש ולצפוף הוחמו אין נהרגין דא"ר אלעזר עדים שהוכחשו בנפש לוקין ואי כ"ד הוכחשו ולצפוף הוחמו נהרגין היה ליה לאו שניתן לאזהרת מיתת ב"ד ואם תלמך דהכא משמע דלוקין אלאו דלא מענה משום דגלי לן קרא דוהיה אם בן הכות וכן בפ"ק למכות (דף ג: ושם) גבי מעידים אלו בלש פלוני שהוא בן גרושה משמע דלכ"ע לקי ובעמדין אלו בלש פלוני שחייב לחזירו מלמס זוז (שם ד.) הוה נמי לקי לכ"ע אי לאו מאיס כדי רשעמו וצפ"ק למכות (שם) גבי מעידים אלו בלש פלוני שחייב מלקות מ' ונמלאו וזומנין קאמרי רבנן דאין לוקין אל"מ' ואמרינן בגמרא (שם) האי לא תענה רבנן מאי עבדי ליה מיבעי ליה לאזהרת עדים וזומנין ו"ל דהתם ודאי כיון דלקו מ' מכאשר זמס ואי אפשר להלקותם בלא אזהרה דלא ענש הכתוב אלא"כ הזהיר והיינו מלל תענה ונמלא הך דלקי מכאשר זמס הוי משום אזהרה דלא תענה ולכן אי אפשר להלקותו פ' על לאו אחד אל כל בנן גרושה או בן חלוה שפיר לקי מלל תענה וכן גבי מאיסים זוז אי לאו כדי רשעמו הוי לקי מלל תענה דממון לא בעי אזהרה: **וכל** דאז שאין בו מעשה אין לוקין ע"לוי. אפי' לרבי יהודה דלית ליה בכל דוכתא לוקין עליו אפי' האי שניא דהא מעדים וזומנין יליף לה לר' יהודה צפ"ק למכות (דף ד: ושם) וזו היא הכות הרשע דגלי לן בעדים וזומנין ה"ל בכל דוכתא לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו: **רבא** אמר מלקות תחת מיתה עומדת. משמע דלית ליה ג"ש דרשע רשע וצמקוס אחר מפורש (לקמן דף לג: ושם ד"ה אמ"ל):

פלוני אבא על אשתו הוא ואחר מצטרפין להורגו אבל לא להורגה מאי קא משמע לן דמפליגין בדיבורא היינו הך מהו דתימא אדם קרוב אצל עצמו אמרינן אצל אשתו לא אמרינן קא משמע לן ואמר רבא פלוני בא על נערה המאורסה והחזמו נהרגין ואין משלמין ממון של פלוני והחזמו נהרגין ומשלמין ממון מ' ממון לזה ונפשות לזה ואמר רבא פלוני רבע השור והחזמו נפשות לזה הא תו למה לי היינו הך משום דקא בעי בעיא עלויה דבעי רבא פלוני רבע שורי מהו מ' מי אמרינן אדם קרוב אצל עצמו. ואין אדם קרוב אצל ממונו או דילמא אמרינן אדם קרוב אצל ממונו בחד דבעיא הדר פשטה אדם קרוב אצל עצמו וואין אדם קרוב אצל ממונו: **מכות בשלשה כו:** מנהני מילי אמר רב הונא אמר קרא יושפטום שנים ואין בית דין שקול מוסיפין עליהם עוד אחד הרי כאן שלשה אלא מעתה יוהצדיקו שנים והרשיעו שנים הרי כאן שבעה ההוא מיבעי ליה כדעולא דאמר עולא רמו לעדים וזומנין מן התורה זומנין רמו לעדים וזומנין הוא כתיב: **במשום** אלא רמו לעדים וזומנין ושלוקין מניין דכתיב יוהצדיקו את הצדיק והרשיעו את הרשע משום דהצדיק את הצדיק והרשיעו את הרשע והיה אם בן הכות הרשע ואלא עדים שהרשיעו את הצדיק ואתו עדי אחריני והצדיקו את הצדיק דמעיקרא ושיניהו להנך רשעים והיה אם בן הכות הרשע ותיפוק ליה מלא תענה משום דהוה ליה לאו שאין בו מעשה וכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו: **משום** ר' ישמעאל אמרו בעשרים ושלשה: **מ"מ** דרבי ישמעאל אמר אביי אתיא רשע רשע מחייבי מיתות כתיב הכא והיה אם בן הכות הרשע וכתיב התם אשר הוא רשע למות מה להלן בעשרים ושלשה אף כאן בעשרים ושלשה רבא אמר מלקות במקום מיתה עומדת אמר רב אחא ברבי רבא לרב אשי אי הכי אומדנא למה לי למחיה ואי מאית לימות א"ל אמר קרא ונקלה אחיך לעניך כי מחית אנבא דחיי מחית אלא הא דתניא אמרוהו לקבל עשרים אין מכין אותו אלא מכות הראויות להשתלש וכמה הן תמני סרי למחיה

פלוני בא על אשה [כו] אבל לא להורגה. לפי שקרוב הוא אללה ואע"ג דמהימנין ליה כהאי סהדותא לגבי מצריה לא מהימנין ליה לגבי אשמו והיינו פליגין דיבורא דהא חד דיבורא הוא ולגבי האי מהימן ולא מהימן לגבי האי: **אלל אשמו לא אמרינן.** אדם קרוב לענין פליגין דיבורא והואיל ומהימן אההוא דיבורא למיקטליה לחצריה ליקטלוה נמי לדידה קמ"ל: **נהרגין.** משום פלוני: ואין משלמין ממון. טובת הנאת כמותה שרלו להפסקיה מאי טעמא שהרי לא הזכירו שם האשה ולמאן מפסדי: **בא על בתו של פלוני נהרגין.** משום שניהם שנאו להורג אותו ואותה: **ומשלמין ממון.** שנאו להפסקיה כמותה מן האירוסין ומשלמין טובת הנאת כמותה כדין כל זומני כמותה. ולא פליגא דרבה אדרב יוסף דלמך לעיל (טו:) עדי הבעל נהרגין ואין משלמין ממון דהתם כיון דניסת הך תשלומין דכמותה לידה צנו מיהוי ויבין דעלה מקטלי לא משלמי לאו ממון אבל היכא דלא ניסת הך תשלומין דהומה דאז נינהו דכל שבה נעריה לאציה והוה ליה ממון לזה לאז נפסות לזה משום דבועל ונערה מיקטלי: **רבע השור.** ולא הזכירו שור של מי: ואין משלמין. דמי השור דלא ידעינן מנו: **ממון לזה.** לבעל השור: **ונפשות.** נשכיל פלוני הרובע: **פלוני רבע שורי.** הוא ואחר מצטרפין עמו: **מסו.** פלוני ודאי מיקטיל אלא שור מי מיקטיל: **מי אמרינן אדם קרוב אלל ממונו.** ופליגין דיבורא להימוני אחצריה ולא אשור או דילמא לא אמרינן לענין פלגי דיבורא אדם קרוב אלל ממונו אע"פ דפליגין ליה לעיל אלל עכמו: **הדר פשטה.** לא אמרינן אדם קרוב אלל ממונו לענין פלגי דיבורא והשור יסקל. וכי אמרינן בתמורה (דף כח.) רובע או נרבע על פי הבעלים אשור לגבוה ומומר להדיעו דמינו נסקל הני מילי היכא דלא העידו הבעלים על הרובע מי אמרינן אלא ואלא הוה עד שני עמיהם אבל הכא דגבצא מיקטיל על פי בעל השור לא פליגין דיבורא משום ממון: **ושפוטום.** גבי מלקות כתיב: **רמו לעדים וזומנין שלוקין.** היכא דאין הזמה יכולה התקיים צהס כגון מעידין אלו בלש פלוני שהוא בן גרושה ונמלאו וזומנין והרי הם כהנים אין אומרים יעשה זה בן גרושה תחמוי אלל סופג את הארבעים מנלן: **משום.** דכ"ד הצדיק את הצדיק והרשיעו את הרשע והיה אם בן הכות אתה (הרשע דקא דקת למה הזכירה כאן וכי משום דקת לדיק מתחייב רשע מלקות אלל ודאי עדים (טו) וזומנין) רמזי הכא דאעדים קאי האי והיה אם בן הכות והכי קאמר עדים שהרשיעו דיק והחזמו הצדיקו עדים אחרונים את הצדיק והרי' נעשו רשעים אלו העדים הראשונים וילקו ואם אינו ענין לעדות ממון דהא אין לוקין ומשלמין מניה ענין לכן גרושה וכיוצא בו: **לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו.** מאס לא תשמור לעשות וגו' והפלא ה' את מכותך וגו' ונדרים כהן צאלו בן הלוקין (מכות דף יג:) **מלקות במקום מיתה עומדת.** דכיון דעבר על אזהרת צורא ראי הוא למות ומיתה זו קנס עליו הכתוב והרי הוא כלחת מן המיתות וכי היכי דסקילה בפני עממה ושריפה בפני עממה הוי נמי מלקות כלחת מן המיתות: **אי הכי.** דהוה גופיה מיתה הוא: **אומדנא למה לי.** דקמני צאלו הן הלוקין (שם דף כב.) דאומדין אותו אם אינו יכול לקבל ארבעים מלקות אותו לפי מה שיכול לקבל: **ונקלה.** בשעה שזוקה יא אחיך שיהא את החי ולא את המת וכיון דמית ליה בפלגא כי ממי על אחיך פלגא לאו על החי הוא: **אמדוהו לקבל עשרים.** וראו שאין יכול לקבל עשרים ואחת ואם יכוח עשרים ואחת ימות צה: **אין מכין אותו אלא.** שמונה עשרה דמכות הראויות להשתלש לשלשה חלקים צענין שמכה שמי ימות מאחוריו ושלש מלפניו ומקרא נפקא לן צאלו הן הלוקין (שם דף כב.): **למחיה**

גלוין הש"ס
נבאר ואין אדם קרוב אצל פלוני. עין וצמח דף ע"א מוספות ד"ה ע"פ: **תוב** ר"ה וכל וכו' ואי לא והיה אם בן קשה לי דמ"מ אף לא כתיב והצדיקו והרשיעו אם נכתב קר והיה אם בן הכות ליפין בן מן המירי במלקות ועד דבמולא שם שר והיה הינו מלקות ואפי' יליף משם ללא שאין בו מעשה לוקין וממלא מיתת העדים מלקות משום לא מענה ור"ע:

מוסף רש"י

פלוני בא על אשתו. בכל שאמר כפי כ"ד פלוני כו' הוא ואחר מצטרפין להורגו. לבעל אבל לא להורגה. אלל שמונו סמל הוא לעדות (ושם"ס ב"ב קכ"ד.) רמו לעדים וזומנין שלוקין. עדין גרושה או בן גלות משום הכתוב מתי הומה. מידן שזן לוקין ולקמיה מידן שפוטו ליה מלל ממש (מכות ב"ב.) משהם הצדיקו את הצדיק כו'. נמיה, אי הצדיק והרשיעו דריינין קאמרי וצדיק ורבע נבעלי דיעין, למה לי והצדיק צדיק כו' לכמונ כי יהיה ריב בין אשמי ונבא אל המשפט ושפוטום והיה אם בן הכות, למה הזכירה כאן דקת דקת, וכי כל מקום שהצדיקו כ"ד את הובל והיה אם החייב יש מלקות, דלמא קרא להמילא מלקות כוהצדיקו והרשיעו, אלל על כתיב בעדים משפט, עדים שקיים שהרשיעו דיק ונבא אחרים והיינום והצדיקו את הצדיק שהוא דיק והרשיעו את העדים הרשעים, והיה אם בן הכות את הרשע, אם הזמה זו בן מלקות היא שאינו יכול לקיים בה דין הזמה גמורה, כגון בערי בן גרושה או גלות, והפילו השופט והכחי (שם.) ותיפוק ליה מלא תענה. כל עשוי לאין מלקות אלל נמקום שפירש לך בו עונת, וכאן שאינו יכול לענש צענוס הכתוב הנין יליק (שם.)